

J. GRZEGORZ PRĄDZYŃSKI

Współpraca Polskiej Izby Ubezpieczeń z Sejmem RP w procesie legislacji

Witam Państwa na Konferencji zorganizowanej przez Komisję Nadzwyczajną do spraw zmian w kodyfikacjach Sejmu RP oraz Polską Izbę Ubezpieczeń. Na tej konferencji będziemy się starali pokazać jak znaczącą rolę odgrywa sektor ubezpieczeń w gospodarce naszego kraju.

Na początek kilka liczb, które w bardzo prosty sposób to wyrażą. Na koniec 2007 roku lokaty, którymi zarządzały zakłady ubezpieczeń wynosiły ponad 117 miliardów złotych, składki ubezpieczeniowe to ponad 3,7 proc. PKB, a sektor zatrudnia – uwzględniając także pośredników ubezpieczeniowych – ponad 150 tysięcy osób. Trudno sobie wyobrazić współczesną gospodarkę bez ubezpieczeń. Ubezpieczeń obejmujących w tle wszystkie dziedziny naszego życia zarówno prywatnego – emerytury, zdrowie, ochronę mienia ale również zawodowego. I to właśnie fakt tak szerokiego spektrum działalności ubezpieczycieli leży u podstaw stworzenia i działalności PIU.

Izba powstała razem z wolnym rynkiem w 1990 roku – w kilka miesięcy po tym, jak Parlament uchwalił pierwszą ustawę o działalności ubezpieczeniowej. Wtedy to, 8 zakładów ubezpieczeń działających na polskim rynku postanowiło powołać do życia instytucję, która miała za zadanie wspieranie rozwoju rodzącego się wówczas rynku ubezpieczeniowego. W gronie założycieli Polskiej Izby Ubezpieczeń znalazły się tak liczące się firmy, jak PZU czy Warta. Obecnie PIU funkcjonuje na podstawie zapisów ustawy o działalności ubezpieczeniowej z 2003 roku, w której poświęcono Izbie odrębny rozdział. Aktualnie Członkami Izby jest 78 zakładów ubezpieczeń działających na polskim rynku. W tym roku, mając na uwadze dynamiczny rozwój sektora, w Izbie dokonana została znacząca reforma struktury wewnętrznej. Jej celem było przygotowanie Izby na nadchodzące wyzwania oraz ogólne usprawnienie jej prac. Najwyższą władzę sprawuje Walne Zgromadzenie Członków, w skład którego wchodzi przedstawiciele wszystkich zakładów ubezpieczeń działających na polskim rynku. Dzięki temu, że każdy zakład ubezpieczeń dysponuje jednym głosem, wszystkie decyzje podejmowane przez Walne Zgromadzenie są decyzjami całego rynku ubezpieczeń. Można śmiało powiedzieć, że PIU jest organizacją w pełni demokratyczną. Aby przybliżyć strukturę Izby do modelu korporacyjnego zwiększono skład Komisji Rewizyjnej.

Wybrano 11 członków reprezentujących cały przekrój rynku powierzając im rolę Rady Nadzorczej. Natomiast bieżącym kierowaniem Izby zajmuje się zawodowy Zarząd. Biuro Izby to jej etatowi pracownicy. O roli Komisji powiem trochę później.

O wyjątkowej pozycji PIU wśród organizacji samorządu gospodarczego decyduje kilka czynników. Pierwszym z nich jest podstawa prawna funkcjonowania PIU. Polska Izba Ubezpieczeń, jako jedyna organizacja samorządu gospodarczego działa na mocy odrębnej ustawy – Ustawy o działalności ubezpieczeniowej z 2003 roku. Artykuł 14 – tej ustawy w całości został poświęcony zadaniom, strukturze oraz działalności Izby. Pozostałe instytucje samorządowe funkcjonują na podstawie ogólnych zapisów ustaw dotyczących samorządu gospodarczego. Od 1995 roku Izba jest również instytucją powszechną, obligatoryjną. Dzięki temu właśnie PIU reprezentuje cały rynek ubezpieczeń. Jednak zdecydowanie najważniejszym elementem stanowiącym o wyjątkowości Izby jest fakt, że pomimo iż nie jest podmiotem państwowym to realizuje ona zadania publiczne skierowane do społeczeństwa.

Tutaj należy wymienić najważniejsze z nich. Do obowiązków Izby należy wspieranie swoją wiedzą ustawodawcy poprzez opiniowanie projektów aktów legislacyjnych, które dotyczą ubezpieczeń. Z drugiej strony warto dodać, że obowiązkiem poszczególnych ministerstw jest zasięganie opinii PIU. Ta obustronna zależność pozwala połączyć praktykę z legislacją, co w efekcie daje większe gwarancje tworzenia prawa dostosowanego do realiów rynkowych. Kolejnymi grupami zadań PIU jest gromadzenie i przetwarzanie informacji zarówno o polskim jak i zagranicznym rynku ubezpieczeniowym oraz tworzenie i wykonywanie informatycznych baz danych mających na celu wzmocnienie Izby jako centrum kompetencji i informacji. Ostatnim, ale jakże ważnym zadaniem publicznym jest edukacja ubezpieczeniowa Polaków. Niestety poziom świadomości ubezpieczeniowej jest w Polsce jeszcze stosunkowo niski. Polacy dalej traktują ubezpieczenia jako obciążenie paropodatkowe. Dla przykładu: na 13 milionów polis ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i kierowców przypadają tylko 4 miliony polis autocasco tych pojazdów. Tylko 20 proc. domów/mieszkań jest ubezpieczanych w Polsce, a w krajach starej Europy ok. 80 proc. Izba prowadzi szereg szkoleń, seminariów i konferencji. W tym roku przygotowaliśmy i zorganizowaliśmy 4 konferencje merytoryczne dotyczące ubezpieczeń emerytalnych, zdrowotnych, komunikacyjnych i rolnych. W ramach tych działań Izba stara się promować młodzież przyznając nagrody za najlepsze prace magisterskie. Do dziennikarzy kierujemy konkurs o najlepszy artykuł poświęcony tematyce ubezpieczeniowej.

Na tym tle rysuje się istotna rola Polskiej Izby Ubezpieczeń w procesie legislacyjnym. Warto również podkreślić, że to właśnie ustawodawca wyznaczył Izbę, na partnera w przygotowywaniu nowych zapisów prawa. Istotna rola PIU wynika głównie z wiedzy, jaką dysponuje. Czerpiąc z tej wiedzy, która wynika z praktycznej znajomości rynku ubezpieczeniowego, Ustawodawca ma możliwość poznania procesów zachodzących w tym sektorze i na tej podstawie może podejmować trafne decyzje legislacyjne z korzyścią zarówno dla konsumentów, jak i ubezpieczycieli. Co więcej, Izba jest również partnerem społecznym, wspomagającym parlamentarzystów poprzez przekazywanie informacji w postaci raportów, analiz i innych opracowań wymagających specjalistycznej wiedzy oraz danych dotyczących ubezpieczeń w kraju i na świecie.

Jak już wspomniałem Izba dysponuje szeroką wiedzą dotyczącą ubezpieczeń. Wiedza ta pochodzi z kilku uzupełniających się źródeł. Są to, między innymi:

- wiedza praktyczna – Członkowie Izby
- wiedza naukowa – środowiska akademickie
- doświadczenia międzynarodowe – międzynarodowe organizacje
- bazy danych i archiwa Polskiej Izby Ubezpieczeń.

Komisje, podkomisje oraz grupy robocze są eksperckim zapleczem Izby. Te 23 wyspecjalizowane komórki zajmują się poszczególnymi obszarami ubezpieczeń. Co warto podkreślić, zasiadają w nich przedstawiciele wszystkich zakładów ubezpieczeń. Dzięki temu Izbę wspomaga około 500 osób – wysoko wykwalifikowanych ekspertów-praktyków z różnych dziedzin ubezpieczeń. Dzięki ich pracy Izba jest na bieżąco informowana o najważniejszych wydarzeniach, które zachodzą na rynku. Ich szeroka wiedza jest wykorzystywana do przygotowywania analiz, raportów, czy konsultowania przygotowywanego prawa. Drugim istotnym źródłem wiedzy o ubezpieczeniach jest międzynarodowa współpraca, w którą PIU jest bardzo mocno zaangażowana. PIU jest od 1998 roku pełnoprawnym członkiem Europejskiego Stowarzyszenia Ubezpieczycieli (CEA) – organizacji zrzeszającej 33 stowarzyszenia ubezpieczycieli z Europy. Głównym zadaniem CEA jest rozwiązywanie problemów dotyczących strategicznych interesów wszystkich europejskich ubezpieczycieli. Rola tej instytucji skupia się w dużej mierze na byciu konsultantem Parlamentu Unii Europejskiej w pracach nad nowymi regulacjami europejskiego prawa ubezpieczeniowego implementowanego w poszczególnych krajach Europy. Jednocześnie PIU ma bardzo bliskie bezpośrednie kontakty z organizacjami z krajów UE – np. organizując coroczne spotkania-seminaria z udziałem Niemieckiego Stowarzyszenia Ubezpieczycieli (GDV) i Austriackiego Stowarzyszenia Ubezpieczycieli (VVÖ).

Poza wiedzą praktyczną, Polska Izba Ubezpieczeń stale poszerza bazę wiedzy teoretycznej, czerpiąc z potencjału zaprzyjaźnionej kadry naukowej. Stale i na bieżąco współpracujemy z renomowanymi ośrodkami akademickimi, takimi jak na przykład Szkoła Główna Handlowa, której znakomity przedstawiciel profesor Tadeusz Szumliz już niedługo zabierze głos, czy też Katedra Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, która w tym roku obchodzi swoje 60-lecie. Istotną rolę odgrywają tu również przygotowywane przy naszym udziale publikacje, takie jak wspomniane już wcześniej „Wiadomości Ubezpieczeniowe”, w których są omawiane najważniejsze zagadnienia dotyczące ubezpieczeń. PIU powołała również Radę Konsultacyjną, w skład której wchodzi wybitni eksperci reprezentujący istotne obszary życia społeczno-gospodarczego kraju. Rada ta będzie współpracowała z Komisją Rewizyjną oraz Zarządem Polskiej Izby Ubezpieczeń w zakresie strategicznych kierunków działalności Izby, promocji ubezpieczeń oraz wzmocnienia wizerunku środowiska ubezpieczeniowego. Tutaj z dumą musimy podkreślić, że Europa już nas kopiuje – 2 tygodnie po powołaniu naszej Rady, Francuska Federacja Towarzystw Ubezpieczeniowych (FFSA) zakomunikowała, że powołuje takie samo ciało.

W przedstawionej dotychczas części prezentacji omówiłem poszczególne elementy, które tłumaczą to, dlaczego rola Polskiej Izby Ubezpieczeń w procesie legislacyjnym jest

tak istotna. A trzeba zaznaczyć, że ten udział miał i ma miejsce. Chciałbym wyróżnić tutaj dwa główne obszary dotychczasowej współpracy pomiędzy Parlamentem, a PIU. Pierwszy dotyczy bieżącego opiniowania przygotowywanych aktów prawnych. Izba wydała już kilkaset opinii dotyczących tworzonego prawa. Drugi to działania związane z przygotowaniem ustaw dotyczących istoty ubezpieczeń. W 1999 roku Izba opracowała projekty ustaw o ubezpieczeniach obowiązkowych i pośrednictwie ubezpieczeniowym, które następnie przekazała Ministerstwu Finansów. Przedstawiła również założenia kierunkowe i propozycje rozwiązań systemowych do projektu ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Te trzy ustawy przyjęte przez Parlament, zostały niestety zawetowane przez ówczesnego prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego. W związku z tą decyzją rozpoczęły się ponowne prace nad, tym razem, 4 ustawami ubezpieczeniowymi, w których udział również brała Polska Izba Ubezpieczeń. Prace te zakończyły się uchwaleniem ustaw w 2003 roku.

W tym miejscu jest mi niezmiernie miło zaznaczyć, że współpracę tą w pozytywnych słowach podsumowała Pani poseł Anna Filek, Przewodnicząca Podkomisji Nadzwyczajnej Komisji Finansów Publicznych Sejmu RP powołanej do rozpatrzenia projektów ustaw ubezpieczeniowych. Podczas Walnego Zgromadzenia PIU podkreśliła, iż „współpraca z Polską Izbą Ubezpieczeń w toku procesu legislacyjnego nad ustawami ubezpieczeniowymi może stanowić wzór do naśladowania”. Warto podkreślić, że słowa te padły w dniu wejścia w życie wyżej wymienionych ustaw.

Współpraca na linii Parlament – Polska Izba Ubezpieczeń jest więc zdecydowanie potrzebna. Uważamy, że są jeszcze płaszczyzny, na których może być ona jeszcze efektywniejsza i rozleglejsza. Ubezpieczenia to bardzo skomplikowana, techniczna dziedzina gospodarki. Dlatego według Izby, priorytetem powinno być właśnie zintensyfikowanie przekazywania wiedzy. Mogłoby odbywać się to na przykład poprzez:

- panele, seminaria, konferencje;
- ekspertyzy, raporty, analizy;
- konsultacje, doradztwo;
- programy społeczne;
- publikacje.

Mamy nadzieję, że dzięki takim działaniom wiedza o ubezpieczeniach stanie się powszechniejsza i dostępnejsza i w Sejmie będzie liczna grupa posłów posiadających wiedzę o ubezpieczeniach. Podsumowując moje wystąpienie, chciałbym podkreślić raz jeszcze, że Polska Izba Ubezpieczeń pragnie służyć swoją wiedzą i doświadczeniem ustawodawcy w procesie legislacyjnym. Dzięki temu będzie tworzone realne i prorozwojowe prawo z korzyścią zarówno dla ubezpieczonych, jak i ubezpieczających.

Dziękuję Państwu za uwagę.